

Република Србија
РАТЕЛ
Регулаторна агенција за
електронске комуникације
и поштанске услуге

Број: 1-01-731-3/12-5
Датум: 16.06.2015. године
Београд

На основу чл. 8. став 1. тачка 2), 22, 60, 62. ст. 1-3. и 63. Закона о електронским комуникацијама („Службени гласник РС“, бр. 44/10, 60/13-УС и 62/14), члана 192. Закона о општем управном поступку („Службени лист СРЈ“, бр. 33/97 и 31/01 и „Службени гласник РС“, број 30/10), чл. 12. став 1. тачка 2) и 28. Статута Регулаторне агенције за електронске комуникације и поштанске услуге („Службени гласник РС“, број 125/14), Одлуке о одређивању релевантних тржишта подложних претходној регулацији („Службени гласник РС“, број 59/11), Извештаја о анализи veleпродајног тржишта широкопојасног приступа август/новембар 2011. године, који је Управни одбор Републичке агенције за електронске комуникације усвојио 26.08.2011. године, под бројем: 1-Каб-021-81/11 (објављен на Интернет страници Регулаторне агенције за електронске комуникације и поштанске услуге www.ratel.rs), поступајући по пресуди Управног суда број: 21 У. 2253/13 од 22.05.2015. године, донетој у управном спору по тужби тужиоца Предузећа за телекомуникације „Телеком Србија“ а.д., из Београда, Таковска 2,

директор Регулаторне агенције за електронске комуникације и поштанске услуге доноси

РЕШЕЊЕ

- I. Предузеће за телекомуникације „Телеком Србија“ а.д. из Београда, Таковска 2, одређује се за оператора са значајном тржишном снагом на veleпродајном тржишту широкопојасног приступа.
- II. Оператору из става I. диспозитива овог решења одређују се следеће обавезе:
  - 1) објављивања одређених података у форми стандардне понуде;
  - 2) недискриминаторног поступања;
  - 3) рачуноводственог раздвајања;
  - 4) омогућавања приступа и коришћења елемената мреже и припадајућих средстава;
  - 5) контроле цена и примене трошковног рачуноводства.

III. Оператор из става I. диспозитива овог решења дужан је да обавезу објављивања одређених података у форми стандардне понуде, у складу са одредбом члана 64. Закона о електронским комуникацијама („Службени гласник РС“, бр. 44/10, 60/13-УС и 62/14), а који се посебно односе на рачуноводствене податке, техничке спецификације, карактеристике мреже, услове понуде и коришћења (укључујући ограничења), рокове важења понуде, цене и модел стандардног уговора, извршава на следећи начин:

- 1) да објави Стандардну понуду велепродајног широкопојасног приступа за све услуге које су обухваћене дефиницијом овог тржишта, на основу које други оператори неће бити у обавези да плаћају додатне трошкове који нису неопходни за пружање релевантне услуге;
- 2) да Стандардна понуда велепродајног широкопојасног приступа буде детаљно рашчлањена у складу са потребама тржишта и да садржи одговарајуће рокове, услове и цене услуга;
- 3) да Регулаторној агенцији за електронске комуникације и поштанске услуге, квартално или на захтев, доставља детаљне извештаје који ће обухватати све релевантне показатеље ефикасности (KPI - *Key Performance Indicators*);
- 4) да Регулаторној агенцији за електронске комуникације и поштанске услуге омогући приступ систему/бази података који се користи за обрачун и чување главних показатеља ефикасности.

Оператор из става I. диспозитива овог решења у обавези је да обезбеди да минимални садржај, ниво детаљности и начин објављивања стандардне понуде буде у складу са општим актом Републичке агенције за електронске комуникације, сада Регулаторне агенције за електронске комуникације и поштанске услуге.

IV. Оператор из става I. диспозитива овог решења дужан је да обавезу недискриминаторног поступања у складу са одредбом члана 65. Закона о електронским комуникацијама („Службени гласник РС“, бр. 44/10, 60/13-УС и 62/14) извршава тако да другим операторима пружа услуге под једнаким условима и са истим квалитетом као што то чини за сопствене потребе, односно за потребе повезаних лица или партнера, па се обавезује да:

- 1) осигура једнаке услове (пре свега у погледу цена, рокова и информација) при истим околностима за све операторе кориснике који пружају исте услуге;
- 2) пружа услуге и податке операторима корисницима под истим условима и уз исти квалитет услуге који обезбеђује за сопствене потребе, потребе повезаних лица или партнера.

V. Оператор из става I. диспозитива овог решења дужан је да обавезу рачуноводственог раздвајања у складу са одредбом члана 66. Закона о електронским комуникацијама („Службени гласник РС“, бр. 44/10, 60/13-УС и 62/14) извршава тако да обезбеди одвојено рачуноводствено праћење пословних активности у вези са пружањем услуге широкопојасног приступа Интернету, и то на начин да:

- 1) припреми и достави извештај о раздвајању рачуна успеха и ангазоване имовине по свим врстама тржишних услуга, у роковима прописаним општим актом Републичке агенције за електронске комуникације, сада Регулаторне агенције за електронске комуникације и поштанске услуге који уређује примену трошковног принципа, одвојене рачуне и извештавање од стране оператора са значајном тржишном снагом;
- 2) на захтев Регулаторне агенције за електронске комуникације и поштанске услуге достави veleпродајне и интерне трансферне цене, ради утврђивања постојања неоправданог унакрсног субвенционисања;
- 3) на захтев Регулаторне агенције за електронске комуникације и поштанске услуге омогући увид у закључене уговоре, рачуноводствене податке, укључујући и податке о приходима оствареним на релевантном тржишту.

VI. Оператор из става I. диспозитива овог решења дужан је да обавезу омогућавања приступа и коришћења елемената мреже и припадајућих средстава у складу са одредбом члана 67. Закона о електронским комуникацијама („Службени гласник РС“, бр. 44/10, 60/13-УС и 62/14) извршава тако да обезбеди да:

- 1) другом оператору пружи услугу *bitstream* приступа обухваћену дефиницијом овог тржишта;
- 2) преговара са другим операторима који траже приступ у доброј вери и да, у оквиру ове обавезе, одговори на сваки разуман захтев у року од 3 дана;
- 3) не укида неоправдано већ одобрени приступ мрежи и припадајућој инфраструктури;
- 4) пружи одређене услуге другим операторима под veleпродајним условима;
- 5) одобри приступ техничким средствима, протоколима и другим кључним технологијама које су потребне за пружање услуга;
- 6) омогући колокацију, односно други облик заједничког коришћења припадајућих средстава;

- 7) омогући приступ системима оперативне подршке или сличним софтверским системима, ради обезбеђивања лојалне конкуренције у пружању услуга електронских комуникација;
- 8) обезбеди међуповезивање мрежа и припадајућих средстава;
- 9) обезбеди приступ повезаним услугама, попут услуга базираних на подацима о идентитету, локацији и доступности корисника;
- 10) пружи услуге потребне за обезбеђивање интероперабилних услуга за повезивање крајњих корисника, укључујући и услуге интелигентних мрежа;
- 11) омогући техничке услове за пружање IP телефоније (VoIP), IP телевизије (IPTV) и видеа на захтев (*Video on Demand*) на малопродајном тржишту, унутар услуге *bitstream* приступа (путем закупљивања логичких канала);
- 12) успостави јединствен систем информисања, којим ће сопствене малопродајне јединице и јединице других оператора обавестити о узроцима прекида и року за њихово отклањање;
- 13) исправи насталу грешку у року од 2 (два) радна дана од пријаве грешке, односно, у случају озбиљне грешке, у року од највише 5 (пет) радних дана;
- 14) одговори на питања у вези са информацијама о *bitstream* приступу у року од 3 (три) радна дана;
- 15) у случају одбијања захтева за приступ оператора, одмах обавести оператора путем јединственог информационог система о разлозима за одбијање, а најкасније у року од 10 (десет) радних дана пошаље техничку документацију;
- 16) поштује рокове: рок за завршетак радова за приступ и коришћење елемената мреже је 8 (осам) радних дана од дана пријема налога, а за почетак рада највише 2 (два) радна дана од дана пријема налога од стране оператора корисника.

VII. Оператор из става I. диспозитива овог решења дужан је да обавезу контроле цена и примене трошковног рачуноводства у складу са одредбом члана 68. Закона о електронским комуникацијама („Службени гласник РС“, бр. 44/10, 60/13-УС и 62/14) извршава тако да обезбеди трошковну заснованост цена и примене рачуноводства трошкова, у вези са услугом широкопојасног приступа Интернету у складу са општим актом Републичке агенције за електронске комуникације, сада Регулаторне агенције за електронске комуникације и поштанске услуге који уређује примену трошковног принципа, одвојене рачуне и извештавање од стране оператора са значајном тржишном снагом.

- VIII. Оператор из става I. диспозитива овог решења је у обавези да, у року од 60 дана од дана пријема захтева Регулаторне агенције за електронске комуникације и поштанске услуге, сачини и објави нову стандардну понуду у складу са општим актом Републичке агенције за електронске комуникације, сада Регулаторне агенције за електронске комуникације и поштанске услуге.
- IX. Ово решење је коначно и објавиће се на Интернет страници Регулаторне агенције за електронске комуникације и поштанске услуге.

Образложење

Регулаторна агенција за електронске комуникације и поштанске услуге (у даљем тексту: Агенција), примила је дана 03.06.2015. године пресуду Управног суда број: 21 У. 2253/13 од 22.05.2015. године, којом је, између осталог, уважена тужба Предузећа за телекомуникације „Телеком Србија“ а.д. из Београда, Таковска 2, (у даљем тексту: „Телеком Србија“ а.д.) поништено решење број: 1-01-731-3/12-3 од 17.01.2013. године и враћено Агенцији на поновно одлучивање.

Достављеном пресудом надлежни суд је утврдио да диспозитив оспореног решења није сачињен у складу са одредбом члана 198. ст. 1. и 2. Закона о општем управном поступку („Службени лист СРЈ“, бр. 33/97, 31/01 и „Службени гласник РС“, број 30/10, у даљем тексту: ЗУП), као и да је оспорено решење донето уз повреду правила поступка из члана 199. став 2. ЗУП, па је по оцени суда, повређен закон на штету тужиоца „Телеком Србија“ а.д.

Из разлога наведених у образложењу пресуде Агенција је обавезана да у поновљеном поступку, поштујући примедбе суда у вези са поступком, отклони повреду констатоване предметном пресудом, у складу са одредбом члана 69. став 2. Закона о управним споровима („Службени гласник РС“, број 111/09, у даљем тексту: ЗУС).

Поступајући по наведеној пресуди и правним схватањима надлежног суда Агенција, одлучујући у поновном поступку, констатује следеће:

Агенција је по службеној дужности, сагласно одредби чл. 60. и 145. став 2. Закона о електронским комуникацијама („Службени гласник РС“, бр. 44/10, 60/13-УС и 62/14, у даљем тексту: Закон), извршила анализу, између осталог, велепродајног тржишта широкопојасног приступа и о томе сачинила Извештај о анализи велепродајног тржишта широкопојасног приступа, август/новембар 2011. године (у даљем тексту: Извештај о анализи релевантног тржишта), који је Управни одбор Агенције усвојио 26.08.2011. године, под бројем: 1-Каб-021-81/11 и који је објављен на Интернет страници Регулаторне агенције за електронске комуникације и поштанске услуге www.ratel.rs. и у коме је садржана чињенична грађа за доношење решења у овој управној ствари.

У поступку који је претходио усвајању Извештаја о анализи релевантног тржишта од стране Управног одбора Агенције, а у складу са одредбама чл. 34-36. Закона, Агенција је у периоду од 21.04.2011. године до 23.06.2011. године спровела поступак јавних консултација ради прибављања мишљења стручне и шире јавности на нацрте аката везаних за анализу релевантних тржишта, и то: Одлуке о одређивању релевантних тржишта подложних претходној регулацији, Извештаја о анализи релевантних тржишта и решења о одређивању оператора са ЗТС. Агенција је након тога, извршила анализу пристиглих мишљења, примедба и предлога на наведене акте и уважила основане сугестије и примедбе.

То значи да је укупност оперативних активности предузетих сагласно наведеним одредбама Закона ради утврђивања чињеничног стања које представља подлогу за доношење решења, и у коме су садржане одлучне чињенице ближе приказана у Извештају о анализи релевантног тржишта, па исти садржи све правно релевантне чињенице и околности у складу са начелом истине у управном поступку, сагласно члану 8. ЗУП. Као такав, Извештај о анализи релевантног тржишта, у складу са „начелом официјелности“ из члана 126. ЗУП, односно чињенице изнете у њему представљају основ за одлучивање, односно за примену члана 62. и 63. Закона, тј. основ су за доношење овог решења, којим је одређен оператор са значајном тржишном снагом на релевантном тржишту, одређене му регулаторне обавезе и начин њиховог извршавања.

Велепродајно тржиште широкопојасног приступа, утврђено је као релевантно тржиште подложно претходној регулацији Одлуком о одређивању релевантних тржишта подложних претходној регулацији („Службени гласник РС“, број 59/11), коју је донео Управни одбор Агенције.

Агенција је приликом анализе релевантних тржишта (у даљем тексту: анализа), сагласно одредби члана 60. Закона, водила рачуна о примени Препоруке Комисије (ЕЗ) број 2007/879/ЕС од 17.12.2007. године о релевантним тржиштима на подручју електронских комуникација која су подложна претходној регулацији, као и Смерницама Комисије (ЕЗ) број 2002/С 165/03 од 11.07.2002. године о анализи тржишта и утврђивању значајне тржишне снаге на основу регулаторног оквира за електронске комуникације.

Приликом анализе коришћени су подаци које је Агенција прикупила путем упитника за велепродајно тржиште широкопојасног приступа и годишњих извештаја за пружаоце Интернет услуга. Период на који се анализа односи обухвата 2007, 2008. и 2009. годину и првих шест месеци 2010. године.

Агенција је поступак анализе спровела у циљу оцене степена конкурентности на одређеном релевантном тржишту, сходно члану 59. став 1. Закона, односно у циљу процене да ли постоје оператори са значајном тржишном снагом (у даљем тексту: оператор са ЗТС) на одређеном релевантном тржишту.

Одређивање оператора са ЗТС експлицитно је уређено одредбама члана 62. Закона.

Обавезе оператора са значајном тржишном снагом, које се решењем одређују оператору са ЗТС прописане су чланом 63. Закона.

У поступку анализе дефинисано је релевантно тржиште у производној и географској димензији, анализирани су критеријуми за утврђивање значајне тржишне снаге, а по окончању тог поступка, ставом I. диспозитива овог решења одређен је „Телеком Србија“ а.д. као оператор са ЗТС на релевантном тржишту. Оператору са ЗТС су ставом II. диспозитива овог решења одређене обавезе на основу постојећег стања тржишне конкуренције и идентификованих потенцијалних препрека у развоју тржишне конкуренције са којим се суочавају оператори на veleпродајном тржишту широкопојасног приступа.

У производној димензији релевантно тржиште је veleпродајно тржиште широкопојасног приступа, које обухвата услуге ADSL приступа путем бакарне парице, које „Телеком Србија“ а.д. пружа за сопствене потребе као и *bitstream* ADSL услугу путем бакарне парице, при чему се као тачке преузимања саобраћаја између оператора који пружа услугу и оператора који користи услугу подразумевају: тачка приступа на IP нивоу, тачка приступа на *Ethernet* нивоу и тачка приступа на DSLAM-у.

Географска димензија veleпродајног тржишта широкопојасног приступа је територија Републике Србије.

На основу критеријума за утврђивање појединачне значајне тржишне снаге који су дефинисани одредбом члана 61. Закона, Агенција је, сагласно одредбама члана 62. Закона, утврдила да на посматраном релевантном тржишту не постоји ефикасна конкуренција, односно да „Телеком Србија“ а.д. поседује значајну тржишну снагу. У посматраном периоду тржишно учешће „Телеком Србија“ а.д. на veleпродајном тржишту широкопојасног приступа је стабилно и износи приближно 90% и не очекује се да ће се значајније променити у периоду до следеће анализе. Поред тога „Телеком Србија“ а.д. на релевантном тржишту остварује значајне предности у односу на конкуренцију по основу инфраструктуре коју је тешко реплицирати и технолошких предности, будући да поседује јавну комуникациону мрежу којом покрива готово читаву територију Републике Србије, а значајну предност „Телеком Србија“ а.д., такође остварује у односу на конкуренцију и по основу економије обима и економије опсега, јер је присутан на свим релевантним тржиштима у сектору електронских комуникација и то са високим тржишним учешћем. Имајући у виду напред наведено, као и одредбу члана 62. став 1. Закона, према којој Агенција, када на основу претходно спроведене анализе тржишта, утврди непостојање делотворне конкуренције на релевантном тржишту (као и на уско повезаном тржишту), решењем одређује оператора који, појединачно или заједно са другим операторима, на том тржишту има значајну тржишну снагу, одлучено је као у ставу I. диспозитива овог решења.

Такође, према одредби члана 62. став 2. Закона, решењем из претходног става, Агенција одређује оператору са ЗТС најмање једну обавезу из члана 63. Закона, водећи рачуна о врсти и природи утврђених недостатака на тржишту, претходним улагањима, подстицању даљих улагања и могућности за повраћај улагања по разумној стопи с обзиром на повезане ризике.

Уз уважавање постојећих и потенцијалних препрека у развоју тржишне конкуренције и то:

1. вертикално преношење тржишне снаге са једног на друго тржиште, што се односи на: одбијање договора/ускраћивање приступа, преношење тржишне снаге путем неценовних механизма и преношење тржишне снаге путем ценовних механизма;
2. хоризонтално преношење тржишне снаге са једног на друго тржиште, што се односи на: везивање услуга и унакрсно субвенционисање; као и
3. значајна тржишна снага на појединачном тржишту: постављање баријера за улазак на тржиште, неконкурентно понашање везано за цене, и неефикасност/непродуктивност,

Агенција је „Телеком Србија“ а.д. као оператору са ЗТС, сагласно одредби члана 62. став 2. Закона, одредила следеће обавезе из члана 63. Закона: објављивања одређених података у форми стандардне понуде, недискриминаторног поступања, рачуноводственог раздвајања, омогућавања приступа и коришћења елемената мреже и припадајућих средстава, као и обавезу контроле цена и примене трошковног рачуноводства, те је одлучено као у ставу II. диспозитива овог решења.

Обавезе се уводе са циљем да се на најбољи начин отклоне потенцијалне препреке развоју конкуренције, омогући развој релевантног тржишта и конкуренције и заштите интереси крајњих корисника.

Приликом одређивања обавеза оператору са ЗТС Агенција је водила рачуна о врсти и природи утврђених недостатака на тржишту, претходним улагањима, подстицању даљих улагања и могућности за повраћај улагања по разумној стопи с обзиром на ризике.

„Телеком Србија“ а.д. је дужан да обавезе утврђене ставом II. диспозитива овог решења, појединачно уређене одредбама 64. - 68. Закона, извршава на начин утврђен ст. III. до VII. диспозитива овог решења, како следи:

- 1) Обавеза објављивања одређених података у форми стандардне понуде

У складу са одредбама члана 64. Закона, Агенција закључује да оператор са ЗТС треба да има обавезу објављивања одређених података, која се посебно односи на:

рачуноводствене податке, техничке спецификације, карактеристике мреже, услове понуде и коришћења (укључујући ограничења), рокове важења понуде, цене, модел стандардног уговора.

Агенција сматра да је пропорционално и оправдано наметнути обавезу „Телеком Србија“ а.д. да објављује одређене податке, јер се тиме осигурава да ће он, као оператор са ЗТС на релевантном veleпродајном тржишту широкопојасног приступа Интернету, нудити услуге другим операторима под једнаким условима и са истим квалитетом као што то чини за сопствене потребе, односно за потребе повезаних лица или партнера. Обавеза „Телеком Србија“ а.д. да објављује одређене податке, омогућава операторима корисницима veleпродајне услуге широкопојасног приступа да на основу транспарентно објављених услова оператора са ЗТС, дођу до закључка да ли су дискриминисани ценама, условима и роковима. Обавеза објављивања одређених података чини ефикаснијим остале обавезе које има оператор са ЗТС на релевантном тржишту, а то се нарочито односи на обавезу недискриминаторног поступања.

У складу са претходно наведеним, Агенција констатује да обавеза објављивања података треба да се односи на следеће:

- 1) „Телеком Србија“ а.д. је у обавези да објави Стандардну понуду veleпродајног широкопојасног приступа за све услуге које су обухваћене дефиницијом овог тржишта, на основу које други оператори неће бити у обавези да плаћају додатне трошкове који нису неопходни за пружање релевантне услуге;
- 2) Стандардна понуда veleпродајног широкопојасног приступа мора бити детаљно рашчлањена у складу са потребама тржишта и мора садржати одговарајуће рокове, услове и цене услуга;
- 3) „Телеком Србија“ а.д. је у обавези да Агенцији, квартално или на захтев Агенције, доставља детаљне извештаје који ће обухватати све релевантне показатеље ефикасности (KPI - *Key Performance Indicators*);
- 4) „Телеком Србија“ а.д. је у обавези да Агенцији омогући приступ систему/бази података који се користи за обрачун и чување главних показатеља ефикасности.

Сврха ове обавезе јесте да се свим операторима на релевантном тржишту омогући увид у услове коришћења *bitstream* приступа.

С обзиром на техничке карактеристике и сложеност *bitstream* приступа, Агенција констатује да сам приступ информацијама није довољан, и из тог разлога је неопходно да се „Телеком Србија“ а.д. одреди обавеза објављивања Стандардне понуде veleпродајног широкопојасног приступа. У Стандардној понуди veleпродајног широкопојасног приступа морају бити наведене услуге које „Телеком Србија“ а.д. нуди у вези са услугом *bitstream* приступа, и иста мора бити детаљно рашчлањена у складу са тржишним потребама, тако да други оператори, који желе одређену услугу, не морају да снесу додатне трошкове који нису неопходни за пружање дате услуге.

Неопходно је да Стандардна понуда велепродајног широкопојасног приступа садржи списак услуга које су рашчлањене у складу са потребама других оператора, као и повезане услове који се тичу списка услуга, а који укључују цене, као и принципе одређивања истих.

Стандардна понуда велепродајног широкопојасног приступа мора садржати цене, разумне рокове, као и накнаде за непоштовање рокова извођења, а све са циљем осигурања правовременог испуњавања обавеза.

Основни садржај Стандардне понуде велепродајног широкопојасног приступа укључује:

- (1) опште одредбе које се односе на предмет, опсег и ограничења Стандардне понуде, измене Стандардне понуде, поступак измене уговора о коришћењу услуге и/или приступа мрежи у случају измене Стандардне понуде, начине усклађивања уговора произашлих из Стандардне понуде, примену Стандардне понуде, време ступања на снагу Стандардне понуде, важење Стандардне понуде, захтев за започињање преговора о склапању уговора који нарочито мора садржати рокове за одговор на захтеве за коришћење услуге широкопојасног приступа Интернету;
- (2) опис услуга које су одређене опсегом Стандардне понуде;
- (3) детаљне услове за поступак склапања уговора о коришћењу услуге широкопојасног приступа Интернету (поступке подношења захтева и пружања услуге широкопојасног приступа Интернету, као и ограничења при њиховој употреби, услове за активацију и пружање услуге, разлоге за одбијање захтева и/или трајно/привремено обустављање пружања услуге);
- (4) техничке услове – архитектуру услуге широкопојасног приступа Интернету у мери у којој је иста релевантна за реализацију ове услуге (тачке приступа за све врсте услуга дефинисане Стандардном понудом, врсте и опис расположивих интерфејса и припадајућих протокола, врсте приступних водова, Стандардни ниво услуге у погледу успостављања приступа и преноса података, аутентификације и преноса података, техничких услова и начина спајања оператора корисника Стандардне понуде на мрежну платформу оператора за приступ мрежи, измене техничких параметара и сл.);
- (5) цене услуга широкопојасног приступа Интернету (цене и начин обрачуна накнада за сваки одговарајући део Стандардне понуде);
- (6) обрачун, наплату и инструменте осигурања плаћања;
- (7) квалитет услуга - услове пружања услуге широкопојасног приступа Интернету, рокове за одговоре на захтеве за пружање услуге широкопојасног приступа Интернету, уговоре о нивоу услуге (SLA - *Service Level Agreement*), референтне услове уговора о коришћењу услуге широкопојасног приступа Интернету који укључују надокнаде због неизвршења уговорних обавеза, одржавање, утврђивање и отклањање

- сметњи, привремену обуставу пружања услуге и трајну обуставу пружања услуге;
- (8) управљање, рад и одржавање услуге (услове приступа системима оперативне подршке, информационим системима и базама података оператора за приступ мрежи за потребе подношења претходних захтева, захтева за пружање услуге, уклањање кварова и наплату);
  - (9) одговорност и накнаду штете;
  - (10) поверљивост информација и пословну тајну;
  - (11) поступак миграције оператора корисника Стандардне понуде између услуга;
  - (12) решавање спорова;
  - (13) додатке Стандардне понуде (попис регионалних приступних тачака, захтеве за услугу широкопојасног приступа Интернету, споразум о поверљивости, текст инструмента осигурања плаћања, образац за пријаву кварова/сметњи, обрасце за поступак миграције оператора корисника Стандардне понуде на друге технологије преко којих се може пружати услуга.

Без обавезе објављивања одређених података, Агенција не би на одговарајући начин могла да прати да ли оператор са ЗТС на релевантном тржишту спроводи обавезу недискриминаторног поступања. Обавеза објављивања одређених података је додатна обавеза у смеру решавања препрека развоју конкуренције које су везане за дискриминацију на ценовној и дискриминацију на неценовној основи, имајући у виду да је све облике дискриминаторног поступања могуће утврдити само онда када су транспарентно објављени услови под којима оператор са ЗТС нуди услуге на релевантном велепродајном тржишту.

У оквиру обавезе објављивања одређених података, Агенција оцењује неопходним да „Телеком Србија“ а.д. буде обавезан да Агенцији, тромесечно или на захтев Агенције, доставља детаљне извештаје са свим релевантним показатељима ефикасности пружања релевантне услуге (*Key Performance Indicators*).

Агенција закључује да извештај о релевантним показатељима ефикасности мора да садржи следеће:

- број примљених захтева по оператору и по преносним брзинама;
- број примљених захтева од оператора по тачкама спајања (*POP*);
- број одбијених захтева по одређеним разлозима за одбијање;
- број реализованих захтева унутар одређеног рока;
- просечно време успостављања услуге по оператору;
- број активних DSL линкова по локалним централама (*MDF*);
- број пријављених кварова (сметњи) по типу приступа;
- просечно време за отклањање кварова по операторима;
- број отклоњених кварова у оквиру одређеног времена (*basic SLA*);

- QoS за VOIP;
- QoS за IPTV;
- QoS за VoD.

Обавеза објављивања одређених података допуњује обавезу рачуноводственог раздвајања. Примена обавезе објављивања одређених података има за циљ да укаже на антиконкурентске активности и препреке развоју конкуренције које се односе на праксу унакрсног субвенционисања, дискриминацију на ценовној основи и праксу препознату као ценовно истискивање маргине профита (*price squeeze*) и да допринесе њиховом решавању.

Агенција закључује да обавеза објављивања одређених података не представља додатно оптерећења за „Телеком Србија“ а.д., већ да операторима корисницима пружа транспарентан увид у услове пружања veleпродајне услуге и тиме доприноси обезбеђивању конкуренције на релевантном тржишту.

2) Обавеза недискриминаторног поступања

У складу са одредбама члана 65. Закона, оператор са ЗТС је дужан да другим операторима пружа услуге под једнаким условима и са истим квалитетом као што то чини за сопствене потребе, односно за потребе повезаних лица или партнера.

Агенција одређује „Телеком Србија“ а.д., као оператору са ЗТС на veleпродајном тржишту широкопојасног приступа Интернету, обавезу недискриминаторног поступања, којом се обавезује да:

- осигура једнаке услове (пре свега у погледу цена, рокова и информација) при истим околностима за све операторе кориснике који пружају исте услуге;
- пружа услуге и податке операторима корисницима под истим условима и уз исти квалитет услуге који обезбеђује за сопствене потребе, потребе повезаних лица или партнера.

„Телеком Србија“ а.д. , као оператор са ЗТС на релевантном тржишту, у одсуству регулације, може спроводити активности које се односе на пружање услуге широкопојасног приступа Интернету, а које су дискриминаторне у погледу услова, цена, квалитета и представљају препреке развоју делотворне конкуренције.

Агенција сматра да „Телеком Србија“ а.д., као оператор са ЗТС, може користити различите механизме на ценовној и неценовној основи како би отежао (или чак учинио немогућим) улазак и рад конкурентних оператора, и из тих разлога констатује да је оправдано „Телеком Србија“ а.д. одредити обавезе недискриминаторног поступања.

Такође, „Телеком Србија“ а.д. може обрачунавати услуге широкопојасног приступа, операторима корисницима по ценама које су више од цена по којима их нуди за сопствене потребе, чиме умањује профите и истискује конкуренцију

(операторе кориснике). Та пракса је препозната као ценовно истискивање маргине профита (*price squeeze*) конкуренције.

Поред преношења значајне тржишне снаге на ценовним основама, „Телеком Србија“ а.д. може примењивати и антиконкурентске тактике одуговлачења, ускраћивања информација, инсистирања на неоправданим захтевима и дискриминаторног коришћења информација. Ове активности доводе операторе кориснике у неравноправан положај, чиме се спречава делотворна конкуренција.

Агенција констатује да обавеза недискриминаторног поступања не представља додатно оптерећења за „Телеком Србија“ а.д., зато што не узрокује додатне трошкове нити захтева нове процедуре, већ само даје упоредив увид у понашање оператора са ЗТС према свом малопродајном делу и према операторима корисницима велепродајне услуге широкопојасног приступа.

3) Обавеза рачуноводственог раздвајања

Агенција одређује „Телеком Србија“ а.д., као оператору са ЗТС, обавезу рачуноводственог раздвајања, која се односи на одвојено рачуноводствено праћење пословних активности у вези са пружањем услуге широкопојасног приступа Интернету.

У складу са општим актом Агенције, „Телеком Србија“ а.д. је дужан да припреми и достави извештај о раздвајању рачуна успеха и ангажоване имовине по свим врстама тржишних услуга, у роковима прописаним општим актом Агенције који уређује примену трошковног принципа, одвојене рачуне и извештавање од стране оператора са значајном тржишном снагом.

Такође, „Телеком Србија“ а.д. је у обавези да на захтев Агенције достави велепродајне и интерне трансферне цене, ради утврђивања постојања неоправданог унакрсног субвенционисања, као и да, такође на захтев Агенције, омогући увид у закључене уговоре, рачуноводствене податке, укључујући и податке о приходима оствареним на релевантном тржишту. Агенција је овлашћена и да те податке објави, уколико би се тиме допринело развоју делотворне конкуренције, водећи рачуна о томе да битно не угрози пословање оператора.

4) Обавеза омогућавања приступа и коришћења елемената мреже и припадајућих средстава

Агенција сматра, да би одбијање договора/ускраћивање приступа и коришћења елемената мреже и припадајућих средстава било супротно интересима крајњих корисника и ограничило такмичење на тржишту електронских комуникација на нивоу малопродаје. У складу са тим, Агенција „Телеком Србија“ а.д. одређује обавезе из члана 67. Закона, тако да се приступ елементима мреже и припадајућим средствима ограничи само на оно што је у техничком и оперативном смислу неопходно ради пружања услуга крајњим корисницима, у складу са најбољом праксом ЕУ из ове области. Приликом одређивања обавеза из наведеног

члана, Агенција може прописати техничке и организационе услове које оператор са ЗТС и оператори који од њега траже приступ и коришћење елемената мреже и припадајућих средстава морају испунити, када је то неопходно ради обезбеђивања несметаног функционисања мреже.

На основу дела анализе који говори о препрекама које оператор са ЗТС може постављати одбијањем договора или ускраћивањем приступа, Агенција закључује да би ускраћивање приступа, неоправдано условљавање или слично ограничавање од стране оператора са ЗТС који контролише неопходну инфраструктуру спречило развој конкуренције на малопродајном нивоу, што би на крају угрозило интересе крајњих корисника. Поред тога, Агенција сматра да оператор са ЗТС може користити и остале механизме спречавања конкуренције на ценовној и неценовној основи како би отежао (или чак учинио немогућим) улазак и рад осталих оператора на релевантном тржишту.

Одређивање обавеза оператору са ЗТС да конкурентима, под недискриминаторним условима, обезбеди приступ и коришћење елемената своје мреже и припадајућих средстава, обезбеђује могућност и другим операторима да понуде услуге крајњим корисницима преко инфраструктуре оператора са ЗТС, нарочито у мање насељеним областима. То такође омогућава спречавање преношења значајне тржишне снаге на малопродајно тржиште, обезбеђује квалитетнију понуду услуга крајњим корисницима и дугорочно штити такмичење на тржишту електронских комуникација и подстиче развој тржишта. При томе, Агенција може наметнути додатне услове оператору са ЗТС како би се осигурало фер, разумно и благовремено извршавање обавеза.

Потенцијално нарушавање конкуренције приметно је из анализе релевантног тржишта Агенције, где положај оператора на малопродајном тржишту зависи од услова приступа инфраструктури „Телеком Србија“ а.д. „Телеком Србија“ а.д. је у стању да спречи или ограничи приступ инфраструктури постављањем препрека као што су кашњење у поступку омогућавања приступа, неконкурентни услови и сл. Поред тога, „Телеком Србија“ а.д. са више од 50% тржишног учешћа на релевантном тржишту може да доноси одлуке независно од понашања других учесника на тржишту.

Из наведених разлога Агенција одређује „Телеком Србија“ а.д. обавезу да одговори на оправдане захтеве за приступ и коришћење елемената мреже и, у складу са одредбом из става 3. члана 67. Закона, одређује обавезе да:

- другом оператору пружи услугу *bitstream* приступа обухваћену дефиницијом овог тржишта;
- преговара са другим операторима који траже приступ у доброј вери и да, у оквиру ове обавезе, одговори на сваки разуман захтев у року од 3 дана;
- не укида неоправдано већ одобрени приступ мрежи и припадајућој инфраструктури;
- пружи одређене услуге другим операторима под велепродајним условима;

- одобри приступ техничким средствима, протоколима и другим кључним технологијама које су потребне за пружање услуга;
- омогући колокацију, односно други облик заједничког коришћења припадајућих средстава;
- омогући приступ системима оперативне подршке или сличним софтверским системима, ради обезбеђивања лојалне конкуренције у пружању услуга електронских комуникација;
- обезбеди међуповезивање мрежа и припадајућих средстава;
- обезбеди приступ повезаним услугама, попут услуга базираних на подацима о идентитету, локацији и доступности корисника;
- пружи услуге потребне за обезбеђивање интероперабилних услуга за повезивање крајњих корисника, укључујући и услуге интелигентних мрежа;
- омогући техничке услове за пружање IP телефоније (VoIP), IP телевизије (IPTV) и видеа на захтев (*Video on Demand*) на малопродајном тржишту, унутар услуге *bitstream* приступа (путем закупљивања логичких канала);
- успостави јединствен систем информисања, којим ће сопствене малопродајне јединице и јединице других оператора обавестити о узроцима прекида и року за њихово отклањање;
- исправи насталу грешку у року од 2 (два) радна дана од пријаве грешке, односно, у случају озбиљне грешке, у року од највише 5 (пет) радних дана. О продужењу рока „Телеком Србија“ а.д. је дужан да обавести оператора и Агенцију, уз специфицирање разлога који указују да се ради о озбиљној грешци;
- одговори на питања у вези са информацијама о *bitstream* приступу у року од 3 (три) радна дана;
- у случају одбијања захтева за приступ оператора, одмах обавести оператора путем јединственог информационог система о разлозима за одбијање, а најкасније у року од 10 (десет) радних дана пошаље техничку документацију, која треба да садржи разлоге за одбијање и писану изјаву правног заступника да крајњи корисник не може да добије широкопојасни приступ „Телеком Србија“ а.д.;
- поштује рокове: рок за завршетак радова за приступ и коришћење елемената мреже је 8 (осам) радних дана од дана пријема налога, а за почетак рада највише 2 (два) радна дана од дана пријема налога од стране оператора корисника.

Агенција је при одређивању обавеза из одредаба члана 67. Закона везаних за обезбеђивање приступа водила рачуна о регулаторним начелима и принципима и

степену развоја тржишта и сматра да су све предложене/наведене обавезе технички изводљиве, узимајући у обзир капацитете оператора. Агенција одређује „Телеком Србија“ а.д. обавезу да другим операторима пружа услугу *bitstream* приступа обухваћену дефиницијом овог тржишта. С обзиром на то да „Телеком Србија“ а.д. поседује електронску комуникациону мрежу коју не може лако се реплицира, наведене обавезе су потребне како би се онемогућило да „Телеком Србија“ а.д. пренесе своју значајну тржишну моћ на повезано малопродајно тржиште. Такође, „Телеком Србија“ а.д. треба да специфицира техничке параметре за сваку тачку преузимања саобраћаја услуге *bitstream* приступа.

Агенција констатује да „Телеком Србија“ а.д. треба да уведе јединствену услугу *bitstream* приступа.

Агенција закључује да „Телеком Србија“ а.д. треба да спроводи оцењивање разумног захтева оператора корисника у складу са обавезом недискриминације и техничким могућностима властите мреже.

Такође, у случају да „Телеком Србија“ а.д. планира да понуди услуге приступа путем оптичког кабла, не сме на малопродајном нивоу понудити услуге које се заснивају на FTTX (FTTCAB, FTTH) концепту пре него што прође три месеца од почетка пружања одговарајућих услуга на veleпродајном нивоу. У случају да барем један оператор, који није повезано друштво „Телеком Србија“ а.д., понуди малопродајне пакете на основу наведених veleпродајних понуда пре истека наведених три месеца, „Телеком Србија“ а.д. такође може понудити услуге на малопродајном нивоу пре истека три месеца. Агенција одређује „Телеком Србија“ а.д. и обавезу да у случају модернизације мреже (нпр. замена бакра оптиком), а на захтев оператора, пружи услугу *bitstream* приступа путем оптичког кабла са тачком приступа на IP нивоу, *Ethernet* нивоу и на DSLAM-у/OLT-у.

„Телеком Србија“ а.д., пре него што објави услове, цене и рокове услуге *bitstream* приступа на IP нивоу која се базира на FTTH решењу у оквиру Стандардне понуде veleпродаје широкопојасног приступа, треба да достави Агенцији техничко решење реализације наведене услуге, како би оператори корисници могли да имају у виду могућности које „Телеком Србија“ а.д. предвиђа у својој мрежи и да у складу са тиме припреме своју мрежу и услове за пружање услуге *bitstream* приступа и како би се утврдило да ли су технички услови применљиви односно прихватљиви. Благовремене информације омогућавају да се правовремено реагује на малопродајном нивоу и допринесе развоју широкопојасног приступа уопште.

Отварање различитих тачака приступа омогућава операторима постепени пораст улагања, односно подстиче константно улагање у инфраструктуру, као и изградњу и коришћење властите мреже, што подстиче развој тржишта. Што се тиче крајњих корисника, оператор у том случају има већу контролу при пружању услуге (нарочито контролу квалитета услуге) и, самим тим, веће могућности да прави разлику између властите услуге и услуге коју нуди оператор са ЗТС.

„Телеком Србија“ а.д., као оператор са ЗТС, има обавезу да преговара у доброј вери са оператором који захтева приступ за veleпродајну услугу широкопојасног

приступа, са циљем да у разумном року одговори на захтев. У одсуству ове обавезе, „Телеком Србија“ а.д. би могао да искористи своју значајну тржишну снагу и да спроводи тактике одуговлачења. „Телеком Србија“ а.д. има и обавезу да у одговарајућем року одговори на сваки разумни захтев оператора за добијање услуге *bitstream* приступа.

Агенција такође одређује „Телеком Србија“ а.д. да не сме неоправдано да укине већ одобрени приступ мрежи и припадајућој инфраструктури, осим ако се оператори не договоре о неком облику миграције. У случају да не постоји договор између оператора, „Телеком Србија“ а.д. је у обавези да најави операторима корисницима и Агенцији укидање постојеће бакарне приступне мреже најмање пет година унапред, како би оператори корисници имали времена да испланирају алтернативни приступ до крајњег корисника. Агенција закључује да је наведена обавеза нужна, с обзиром да би, у одсуству регулације, „Телеком Србија“ а.д. био у могућности да престане да пружа услугу операторима који већ делују на тржишту, а што би имало за последицу губитак тржишног удела оператора, па и изласка с тржишта, а све на штету крајњих корисника, с обзиром на то да би изгубили могућност коришћења и избора услуга које су већ постојале на тржишту.

С обзиром на то да Агенција одређује „Телеком Србија“ а.д. увођење јединствене услуге *bitstream* приступа, „Телеком Србија“ а.д. је обавезан да омогући операторима корисницима постојеће услуге ADSL транспорта прелазак на јединствену услугу *bitstream* приступа.

„Телеком Србија“ а.д. је у обавези да, на сваки разуман захтев за међуповезивање у сврху коришћења услуга широкопојасног приступа Интернету, оствари то међуповезивање најкасније у року од 3 (три) дана од подношења захтева. Одређивањем рока спречава се „Телеком Србија“ а.д. да одуговлачи са међуповезивањем и тиме користи своју значајну тржишну снагу на релевантном тржишту.

Приликом оцењивања разумности захтева за приступ „Телеком Србија“ а.д. треба да се руководи принципом недискриминације и техничким могућностима сопствене мреже. Такође, „Телеком Србија“ а.д. не може, приликом оцењивања разумности захтева за међуповезивање, од оператора захтевати услове и радње који су у супротности са обавезама које има оператор са ЗТС.

Обавеза да се не укида већ одобрено међуповезивање односи се на сигурност коју оператор корисник мора да има у односу на коришћење велепродајне услуге. Укидање већ одобреног међуповезивања за услугу широкопојасног приступа Интернету могло би довести до штете и повећања трошкова оператора корисника велепродајне услуге широкопојасног приступа Интернету, што би угрозило његову конкурентност, а „Телеком Србија“ а.д. би, преношењем ЗТС на повезано малопродајно тржиште, био у повлашћеном положају у односу на конкуренцију.

„Телеком Србија“ а.д. је обавезан да обезбеди приступ и коришћење инфраструктуре и остале комуникационе опреме и да оператору кориснику

обезбеди приступне водове до тачака међуповезивања, уколико је то оператору кориснику потребно да би могао да приступи свакој приступној тачки преко властитих приступних водова за које је сам одговоран. Без ове обавезе „Телеком Србија“ а.д., оператору кориснику би било веома тешко (у неким случајевима и немогуће) да користи услугу широкопојасног приступа Интернету, што би онемогућило улазак нових оператора на предметно тржиште. Агенција сматра да је међуповезивање мрежа оператора потребно не само у смислу пружања услуга крајњем кориснику, већ и за очување конкуренције на тржишту.

Такође, Агенција закључује да је „Телеком Србија“ а.д. до 01.01.2012. године требало да омогући приступ оперативним информационим системима подршке у складу са међународним стандардима, преко Интернет страница с одговарајућом сигурносном заштитом, путем којих је, с највише двосатним периодом ажурирања тренутног статуса, омогућен приступ следећим информацијама:

- праћењу захтева оператора корисника за услугу *bitstream* приступа;
- праћењу захтева оператора корисника за поправак кvara, статуса и стања поправке кvara оператора корисника;
- информацијама о фактурисању услуга оператору кориснику;
- информацијама о статусу доступности услуге до крајњег корисника.

Такође, „Телеком Србија“ а.д. треба да омогући операторима приступ информацијама (као што су отклон кvara, база доступности, подношење захтева „Телеком Србија“ а.д. за услугу у електронском облику и праћења истог, подношење захтева „Телеком Србија“ а.д. за промену брзине, пресељења, искључења, итд.) преко информационог система, односно треба да има обавезу успостављања таквог система. Агенција закључује да је наведена обавеза разумна и да не представља велики терет за „Телеком Србија“ а.д., с обзиром на праксу пословања и комуницирања у пословном свету и потребе за правовременим информацијама.

„Телеком Србија“ а.д. је, до 01.01.2012. године, требало да другим операторима обезбеди услове и ниво квалитета услуге који су једнаки оним које осигурава за своје властите услуге или за потребе својих повезаних друштава, без обзира на који начин ће то учинити (нпр. надоградњом својих мрежних компонената, специфицирањем потребних техничких карактеристика претплатничке опреме или раздвајањем саобраћаја у виртуелне LAN-ове према типу саобраћаја).

Додатно, у складу са директивом Европске уније о приступу¹, „Телеком Србија“ а.д. треба да омогући следеће миграције: између тачака/нивоа услуге *bitstream* приступа; између услуге *bitstream* приступа и услуге издвојеног приступа локалној петљи.

---

¹ Directive 2002/19/ec of the European parliament and of the council of 7 March 2002 on access to, and interconnection of, electronic communications networks and associated facilities (Access Directive)

Такође, „Телеком Србија“ а.д. треба да обезбеди ниво услуге уговорен у оквиру SLA (*Service Level Agreement*) за све услуге *bitstream* приступа, као што су нпр. рокови успоставе и време отклањања кварова. Осим тога, саставни део сваког SLA су и одговарајуће накнаде у случајевима неиспуњења одређених рокова из SLA. Агенција одређује „Телеком Србија“ а.д. основне нивое услуге (*Basic SLA*) који су саставни део предметне стандардне понуде. У циљу осигурања примене основних нивоа SLA, Агенција одређује „Телеком Србија“ а.д. обавезу објављивања индикатора оствареног нивоа услуга на тромесечном нивоу или на захтев Агенције.

Додатно, Агенција сматра да „Телеком Србија“ а.д. треба да преговара у доброј вери и да испуњава разумне захтеве оператора за вишим нивоом SLA. Самим тим, у складу са обавезом недискриминације², „Телеком Србија“ а.д. треба да обавести Агенцију о свим бољим условима SLA (*advanced SLA*) које пружа другим операторима на основу комерцијалних договора или за потребе властите малопродаје или својих повезаних друштава. На тај начин, Агенција може да утврди да ли „Телеком Србија“ а.д. операторима корисницима који пружају исте услуге осигурава исте услове у истим околностима, односно да ли „Телеком Србија“ а.д. једном оператору кориснику пружа исти ниво SLA који по истој цени пружа другом оператору кориснику.

Агенција констатује да је наведена обавеза оправдана, јер доприноси успостављању ефикасне конкуренције на тржишту електронских комуникација. Услуга *bitstream* приступа омогућава осталим операторима да на ширем подручју Републике Србије нуде услуге крајњим корисницима и равноправно конкуришу малопродајном делу „Телеком Србија“ а.д. и његовим повезаним друштвима. Агенција сматра veleпродајну услугу *bitstream* приступа важном услугом у процесу либерализације тржишта електронских комуникација и у процесу повећања густине широкопојасних прикључака у Републици Србији, а исто тако и услугом од великог значаја за подстицање равноправног тржишног такмичења на повезаном малопродајном тржишту. Зато је, са становишта Агенције, значај услуге *bitstream* приступа изузетно велики и то зато што се конкурентном veleпродајном понудом другим операторима омогућавају равноправни услови за тржишно такмичење на читавом подручју Републике Србије.

Узимајући у обзир брзину развоја тржишта, као и Стратегију развоја информационог друштва у Републици Србији до 2020. године („Службени гласник РС“ број 51/10), Стратегију развоја електронских комуникација у Републици Србији 2010-2020. године („Службени гласник РС“ број 68/10) и Стратегију и акциони план за развој широкопојасног приступа у Републици Србији до 2012. године („Службени гласник РС“ бр. 84/09), Агенција оцењује да је изузетно важно да оператор има могућност приступа на различитим нивоима мреже „Телеком Србија“ а.д. путем услуге *bitstream* приступа, независно од технологије у мрежи за приступ и имајући у виду изводљивост пружања наведеног приступа с обзиром на расположиви капацитет „Телеком Србија“ а.д., а у циљу подстицања конкуренције и развоја електронских комуникационих услуга, а све на добробит крајњих корисника.

---

² Обавеза недискриминације је образложена у овом акту

Међутим, Агенција закључује да обавеза приступа и коришћења посебних делова мреже, без одређивања других обавеза, не може решити препреке за развој тржишног такмичења и зато Агенција сматра да је потребно допунити наведену обавезу другим обавезама, са циљем деловања на све постојеће и потенцијалне проблеме.

5) Обавеза контроле цена и примене трошковног рачуноводства

У складу са одредбама из члана 68. Закона, „Телеком Србија“ а.д., као оператор са ЗТС, има обавезу трошковне заснованости цена и примене рачуноводства трошкова, у вези са услугом широкопојасног приступа Интернету. Ово посебно важи ако се утврди да непостојање делотворне конкуренције омогућава оператору са ЗТС да одржава неоправдано високе цене или му даје могућност да ниским ценама истисне конкуренте на штету крајњих корисника.

Начин примене рачуноводства трошкова у циљу контроле цена дефинисан је општим актом Агенције који уређује примену трошковног принципа, одвојене рачуне и извештавање од стране оператора са значајном тржишном снагом.

Такође, Агенција ће ангажовати независног ревизора ради годишње провере усклађености рачуноводства трошкова оператора са ЗТС са прописаним начином примене рачуноводства трошкова и објавити његов извештај на својој Интернет страници.

Оператор са ЗТС сноси терет доказивања да цене његових услуга произилазе из трошкова, укључујући повраћај улагања по разумној стопи, и дужан је да на захтев Агенције достави детаљно оправдање својих цена. Приликом утврђивања трошкова делотворног пружања услуга, Агенција може да примени другачију методологију рачуноводства трошкова од оне коју примењује оператор са значајном тржишном снагом.

Док цене оператора са значајном тржишном снагом не буду засноване на трошковном принципу (оператор треба да оправда своје цене, а Агенција да потврди да су трошковно оријентисане), Агенција ће, у складу са одредбама из члана 68. став 3. тачка 1. Закона, приликом утврђивања цена узети у обзир цене на упоредивим тржиштима, као и малопродајне цене оператора са значајном тржишном снагом, тако да се обезбеде ефикасност, одржива конкуренција и добробит потрошача.

На основу наведеног, „Телеком Србија“ а.д. је у обавези, да сваку регулаторну обавезу утврђену овим решењем извршава на начин одређен овим решењем, па је одлучено као у ст. III. до VII. диспозитива овог решења.

Такође, „Телеком Србија“ а.д. је у обавези да, у року од 60 дана од дана пријема захтева Агенције, сачини и објави нову стандардну понуду у складу са општим актом Агенције који ближе прописује минимални садржај, ниво детаљности и

начин објављивања стандардних понуда, те је одлучено као у ставу VIII. диспозитива овог решења.

Даље, Агенција је у поступку који је претходио доношењу оспореног решења, „Телеком Србија“ а.д. предочила чињенице и околности које су од значаја за одлучивање у овој управној ствари и истом омогућила да у остављеном року од 30 дана, достави документацију или друге доказе за које сматра да су релевантни за одлучивање, а сагласно одредбама члана 22. став 3. Закона и члана 9. ЗУП.

Агенција је дана 13.10.2011. године примила Изјашњење „Телеком Србија“ а.д. поводом Обавештења са захтевом за изјашњење оператора са ЗТС, број: 314667/6 од 13.10.2011. године (у даљем тексту: Изјашњење), на чињенице и околности од значаја за доношење решења о одређивању оператора са значајном тржишном снагом на велепродајном тржишту широкопојасног приступа у коме се, између осталог, наводи примедбе које се односе на:

- недовољан рок за припрему Изјашњења;
- то да критеријуми за одређивање оператора са ЗТС нису правилно и у потпуности примењени, при чему се „Телеком Србија“ а.д. позива, између осталог и на Смернице 2002/С 165/03;
- обавезу објављивања одређених података;
- обавезу недискриминаторног поступања;
- обавезу рачуноводственог раздвајања;
- обавезу омогућавања приступа и коришћења елемената мреже и припадајућих средстава;
- обавезу контроле цена и примена трошковног рачуноводства;
- несигурност оператора који се предлаже за оператора са ЗТС у погледу садржаја обавеза које су предмет изјашњења;
- непримерено наметање већег броја обавеза оператору са ЗТС;
- то да би Извештај о анализи тржишта морао да се заснива на постојећим подацима;
- то да Извештај о опредељивању одређених обавеза одређује примену неважећег општег акта РАТЕЛ-а; као и да
- предложено проглашење „Телеком Србија“ а.д. за оператора са ЗТС на чак 8 од 9 тржишта подложних регулацији изискује значајне додатне трошкове и нове процедуре и захтева одређивање примереног рока за пуну примену наметнутих обавеза.

Такође, на крају Изјашњења, у делу означеном као ПРЕДЛОГ, „Телеком Србија“ а.д. наводи да „у складу са изнетим, сматра да се постављени циљеви могу остварити и са мањим обим обавеза односно минимално једном регулаторном обавезом, које се могу сукцесивно повећавати у зависности од сагледавања ефеката претходне регулације. На тај начин би се истовремено остварили и циљеви претходне регулације и смањили односно неутралисали непотребни ризици и непотребни трошкови оператора, односно испоштовале би се одредбе самог ЗЕК-а које налажу и заштиту и очување тржишних принципа развоја делотворне

конкуренције, али и заштиту оператора избегавањем наметања прекомерних обавеза“.

У поступку одлучивања Агенција је утврдила све одлучне чињенице и околности од значаја за разрешење ове управне ствари, размотрила и оценила све примедбе које је оператор „Телеком Србија“ а.д. навео у свом Изјашњењу и о истом заузела одговарајући став.

У вези са наводима који се односе на примедбу да је остављен недовољан рок за припрему Изјашњења Агенција је мишљења да је рок који је остављен за изјашњење на Обавештење у вези одређивања оператора са ЗТС, одређен као службени рок у складу са одредбом члана 89. став 2. ЗУП и то у трајању од 30 дана од дана пријема тог акта, пре свега водећи рачуна о потреби остављања разумног рока странкама за предузимање одређених радњи у поступку. „Телеком Србија“ а.д. је у остављеном року, не тражећи продужење истог, доставио своје изјашњење.

Даље, Агенција је размотрила све примедбе „Телеком Србија“ а.д. да критеријуми за одређивање оператора са ЗТС нису правилно и у потпуности примењени, и сматра да иста није сврсисходна из разлога што је примењено девет од укупно 12 критеријума, и то оних чија је примена била оправдана на овом тржишту. Ниједним прописом није експлицитно наведено да је апсолутно неопходно применити свих дванаест критеријума у анализи релевантног тржишта. Одредбом члана 61. Закона је предвиђено да се нарочито, али не и обавезно узимају у обзир наведени критеријуми. Критеријуми нису кумулативно постављени, односно није потребно испуњавање свих 12 критеријума да би један оператор био проглашен за оператора са значајном тржишном снагом. Став Агенције је да је у складу са тренутним учешћем на релевантном тржишту „Телеком Србија“ а.д., била адекватна анализа која је спроведена на основу примењених критеријума и да преостали критеријуми из члана 61. Закона не би утицали на другачије резултате и закључке анализе. Такође, позивање на Смерницу 2002/С 165/03 део 3.1. члан 78. је погрешно тумачено. У поменутом одељку Смернице наведено је да: „следећи критеријуми такође могу бити коришћени“, као и да: „доминантна позиција може да произађе из комбинације горњих критеријума и када узети појединачно нису (јасно) одређени“. Дакле, у потпуности је јасно да није неопходно (ни по Закону ни према наведеној Смерници) утврдити доминантни положај по сваком од 12 критеријума, тако да наведена примедба „Телеком Србија“ а.д. није оправдана.

Одговарајући на наводе „Телеком Србија“ а.д. да није узета у обзир динамика тржишта у погледу потенцијалне конкуренције, Агенција сматра да је анализа тржишта континуирани процес и обавља се, у складу са Законом, најмање једном у три године, а по потреби и чешће. Постојеће стање на тржишту одсликава изузетно висок степен доминације једног оператора када је у питању велепродајно тржиште широкопојасног приступа, које се и регулише према европским препорукама. Потенцијална конкуренција за пружање ове услуге постоји, али још увек није изражена у мери која би захтевала регулаторну активност. Агенција је извела закључке који су примерени и у складу са тржишном ситуацијом за

наведени период, поготову имајући у виду концентрацију снага на тржишту, потенцијалне разлике између малопродајних и veleпродајних односа и разлике између оператора на тржишту. Све евентуалне значајне промене на овом тржишту, биће обухваћене наредним анализама.

Такође, поред ограничења у вези са степеном дигитализације централа, у анализу су убачена поменута ограничења везана за постојање двојничких прикључака и уређаја за вишеструко искоришћење парица. Примедбе у вези са регулацијом квалитета КДС мрежа нису од значаја за изведене закључке анализе релевантног тржишта.

Даље, у Извештају о анализи релевантног тржишта је наведена покривеност популације UMTS сигналом, и она је повезана са географским критеријумом као ограничавајући фактор за супституцију, док је као кључни параметар наведен квалитет услуге. Дефиниција и географска димензија релевантног тржишта услуга у складу су са важећим и у анализи наведеним правном основом. Такође, дефиниција и географска димензија релевантног тржишта је у складу са Законом о заштити конкуренције („Службени гласник РС”, број 51/09).

У вези примедба „Телеком Србија“ а.д. које се односе на то да у Извештају о анализи овог тржишта нису утврђене све релевантне чињенице и изведени закључци нису примерени тржишној ситуацији, Агенција сматра да су исте неосноване будући да су износи тржишног учешћа на тржишту малопродаје широкопојасног приступа дати само као полазна основа. Са друге стране, комплетна инфраструктура за ADSL услугу налази се у поседу „Телеком Србија“ а.д., што омогућава постојање значајне тржишне снаге, док то са кабловском инфраструктуром није случај. Више пута је поновљено да је предмет регулације veleпродаја широкопојасног приступа. Кабловски оператори нису присутни на тржишту veleпродаје.

Такође, што се тиче тврдње „Телеком Србија“ а.д. да анализом није образложено зашто се тржиште широкопојасног интернета на veleпродајном нивоу дели у две групе и раздваја *bitstream* услуга и услуга приступа „Телеком Србија“ а.д. за сопствене потребе када је у питању иста услуга са истом техничком реализацијом, Агенција је заузела став да је с обзиром на распрострањеност мреже „Телеком Србија“ а.д., потребно размотрити услугу ADSL приступа путем бакарне парице коју „Телеком Србија“ а.д. пружа за сопствене потребе. Разлог за то је чињеница да, поред оператора који својим корисницима пружају малопродајну услугу широкопојасног приступа Интернету користећи veleпродајну услугу *bitstream* приступа власника инфраструктуре, ту исту малопродајну услугу, истим корисницима, а без знатних додатних трошкова, може понудити и сам доминантни оператор, у конкретном случају „Телеком Србија“ а.д. То значи да, уколико оператор који користи veleпродајну услугу *bitstream* приступа покуша да пренесе хипотетички пораст цене предметне услуге на крајње кориснике, већина њих ће постати корисници услуге коју нуди „Телеком Србија“ а.д.

Сагласно наведеном, Агенција закључује да услугу ADSL приступа путем бакарне парице, коју „Телеком Србија“ а.д. пружа за властите потребе, треба укључити у димензију услуга релевантног тржишта. Предмет регулације јесте veleпродајно тржиште широкопојасног приступа, где је по питању ADSL приступа, „Телеком Србија“ а.д. оператор који пружа изузетно висок обим veleпродајних услуга овог типа, било да их пружа другим предузећима или их пласира преко свог малопродајног огранка (што и јесте разлог за поделу тржишта на veleпродајном нивоу на услугу за сопствене потребе и *bitstream* услугу).

Што се тиче чињенице да је пружање veleпродајне услуге отпочело пре пружања ове услуге у малопродаји, то нема значајног утицаја на ситуацију на тржишту. Штавише, улазак доминантног оператора у малопродајно тржиште довео је до великих последица у односу на прераспodelу корисника унутар истог. Такође, примећен је значајан пораст удела броја прикључака који се пласирају на тржиште путем сопственог малопродајног огранка „Телеком Србија“ а.д. у односу на укупан број прикључака.

Даље, у вези примедбе која се односи на неусклађеност обавезе објављивања одређених података у погледу садржаја стандардне понуде за услуге широкопојасног приступа и одредаба Правилника о минималном садржају, нивоу детаљности и начину објављивања стандардних понуда („Службени гласник РС”, број 70/11, у даљем тексту: Правилник о стандардним понудама), које се односе на садржај ове стандардне понуде, Агенција закључује да постоји језичка, али не и материјално-правна неусклађеност. Такође, како је одредбом члана 64. Закона оператор са ЗТС у обавези да у року од 60 дана од дана пријема захтева Агенције, сачини и објави нову стандардну понуду то значи да ће се садржај исте одредити посебним захтевом Агенције, а у складу са општим актом Агенције који ближе прописује минимални садржај, ниво детаљности и начин објављивања стандардних понуда, како је и одлучено у ставу VIII. диспозитива решења.

Како је у питању терминолошка неусклађеност, а не суштинска материјално-правна, наводи странке у конкретном случају у целисти се цене у поступку доношења решења чиме се остварује пун испитни поступак, те није неопходно поновно учешће странке у поступку ради изјашњења о истој ствари. Према оцени Агенције нема повреде одредаба члана 9. ЗУП, јер је у првостепену поступку остављена могућност странци да се изјасни.

У вези са овом обавезом, Агенција не налази да постоје значајне неусклађености између Правилника о стандардним понудама и онога што је у Извештају о анализи релевантног тржишта наведено под обавезом објављивања одређених података. Правилник о стандардним понудама регулише минимални садржај истих, док Агенција у Извештају о анализи наводи додатне параметре који су неопходни за квалитетнију регулацију тржишта. Ова обавеза допуњује обавезу рачуноводственог раздвајања, док наведено проширење стандардне понуде има за циљ остварење комплетнијег увида Агенције у пословање оператора са ЗТС. Агенција сматра да је стално праћење ефикасније, јер се тако могу направити боље

процедуре и поступци који би спречили потенцијалне изворе дискриминације, каснији улазак конкуренције на тржиште, као и штету за крајње кориснике. „Телеком Србија“ а.д. може систем за праћење квалитета да уради у сарадњи са алтернативним операторима. Осим тога, на тај начин се може вршити провера поступака у пракси, што не би требало да успори развој мрежа и услуга. Такође, обавеза објављивања стандардне понуде се намеће као потреба за транспарентним и квалитетним пословањем на овом тржишту.

Одговарајући на примедбе које се односе на обавезу недискриминаторног поступања, Агенција сматра да када је у питању поступање у упоредивим или истим околностима, формулацијом коју је Агенција употребила у Извештају о анализи релевантног тржишта нису уведени строжији критеријуми за оператора од Законом прописаних.

Што се тиче везивања ове обавезе не само за услуге већ и за податке, агенција је заузела став да пружање услуге међуповезивања подразумева и пружање података неопходних за пружање услуге. Када је у питању пружање услуга под једнаким условима и са истим квалитетом, одређени подаци представљају значајан фактор за квалификацију поменуте услуге и могу се сматрати делом исте. Са друге стране, Агенција не би била у могућности да спречи могуће антиконкурентске активности оператора без располагања одговарајућим подацима.

Одговарајући на примедбе које се односе на обавезу рачуноводног раздвајања Агенција сматра да су примедбе о неусклађености са одредбом члана 66. став 2. Закона неосноване. Наиме, важећи општи акт Агенције који уређује примену трошковног принципа, одвојене рачуне и извештавање од стране оператора са значајном тржишном снагом између осталог, садржи моделе и методологију одређивања трошкова и односи се на све операторе са ЗТС којима је решењем Агенције, као појединачним актом, у складу са Законом, прописана обавеза рачуноводног раздвајања. У складу са тим, Агенција сматра да ће се увођењем регулаторне обавезе рачуноводног раздвајања решити проблем унакрсног субвенционисања и осигурати спровођење обавеза недискриминаторног поступања и транспарентности.

У вези са наводом оператора да не постоје оправдани разлози за увођење обавезе рачуноводног раздвајања, Агенција констатује да „Телеком Србија“ а.д. није навео ниједан ваљан доказ као ни образложење за неувођење обавезе рачуноводног раздвајања.

Такође, наведени општи акт Агенције донет је у складу са законом прописаном процедуром и оцена његове законитости, односно уставности није предмет овог управног поступка. Даље, важећи Правилник оператора са ЗТС не доводи у неповољнији положај у односу на остале учеснике на тржишту.

Одговарајући на примедбе „Телеком Србија“ а.д. које се односе на обавезу омогућавања приступа и коришћења елемената мреже и припадајућих средстава, Агенција констатује да анализирајући наводе оператора који се односе на садржај стандардне понуде у Извештају о анализи релевантног тржишта и Правилник о стандардним понудама, нема материјално-правне неусклађености између ова два акта.

Такође, како је одредбом члана 64. Закона оператор са ЗТС у обавези да у року од 60 дана од дана пријема захтева Агенције, сачини и објави нову стандардну понуду, то значи да ће се садржај исте одредити посебним захтевом Агенције, а у складу са општим актом Агенције који ближе прописује минимални садржај, ниво детаљности и начин објављивања стандардних понуда, како је и одлучено у ставу VIII. диспозитива решења.

Одговорност „Телеком Србија“ а.д. је да осигура *bitstream* приступ између крајњег корисника и тачке интерконеције са алтернативним оператором. Ако је за то потребан приступ интерфејсима, протоколима и другим технологијама, такав приступ „Телеком Србија“ а.д. треба да обезбеди. Приступ постојећим и будућим капацитетима мора бити на исти недискриминаторни начин понуђен и омогућен алтернативним операторима, као што „Телеком Србија“ а.д. пружа за сопствене потребе. Услови за заједничко коришћење инфраструктуре се дефинишу у одговарајућој Стандардној понуди и морају бити недискриминаторни.

Агенција је у целости размотрила и примедбе „Телеком Србија“ а.д. које се односе на обавезу контроле цена и примена трошковног рачуноводства, где истичу да Закон не даје правни основ Агенцији за доношење општег акта (Правилника), и оспоравају утврђивање ове обавезе и сматрају да Извештај о анализи релевантног тржишта није обухватио укупан тржишни потенцијал оператора и сагледао конкурентни ниво у потребној мери, јер да је таква анализа тржишта спроведена, по наводима „Телеком Србија“ а.д. било би констатовано да оператори КДС мрежа у Републици Србији имају већи тржишни удео у сегменту широкопојасног приступа, пошто су присутни у више од 1.200.000 домаћинстава, док је „Телеком Србија“ а.д. присутан у 500.000 домаћинстава. Такође „Телеком Србија“ а.д. износи да 120.000 корисника у велепродаји „Телеком Србија“ а.д., наспрам укупно 1.700.000 повезаних домаћинстава на широкопојасне фиксне мреже не даје основ за примену наведених мера регулације, па сматрају да је у Републици Србији изразито активан конкурентски амбијент у делу услуга широкопојасног приступа те да се „Телеком Србија“ а.д. не може сматрати доминантним. Поред наведеног, према мишљењу „Телеком Србија“ а.д., Извештај о анализи овог тржишта није ни на који начин препознао технолошку супериорност DOCSIS 3.0 стандарда у односу на ADSL 2+ што резултира и у знатно већем маркетиншком капацитету КДС оператора. Регулисање обавезе према осталим операторима, који пружају услугу приступа Интернета користећи ADSL услугу у велепродаји, према „Телеком Србија“ а.д., биће у потребној мери извршено обавезом дефинисања трансферних цена, те „Телеком Србија“ а.д. сматра се да не постоје оправдани разлози за наметање ове обавезе на релевантном тржишту.

Став Агенције у вези са постојањем законског основа за доношење општег акта који уређује примену трошковног принципа, одвојене рачуне и извештавање од стране оператора са значајном тржишном снагом између осталог дат је у одговору на примедбе оператора које се односе на обавезу рачуноводственог раздвајања у овом документу. Обавеза контроле цена и примена трошковног рачуноводства одређена је у складу са одредбом члана 68. Закона. Ставом 2. наведеног члана Закона прописано је да се ова обавеза нарочито примењује ако се утврди да непостојање делотворне конкуренције омогућава оператору са ЗТС да одржава неоправдано високе цене, или ниским ценама истисне конкуренте на штету крајњих корисника. Агенција сматра да постоји значајан разлог за увођење ове обавезе, имајући у виду да резултати анализе релевантног тржишта неспорно показују да су у целости испуњени предуслови прописани одредбом члана 68. став 2. Закона.

Такође, „Телеком Србија“ а.д. у изнетој примедби неутемељено интерпретира податке о броју прикључака. Кабловски оператори имају технички потенцијал за 1.2 милиона корисника, али услуга широкопојасног приступа се у посматраном периоду пружа броју од око 260 хиљада корисника (подаци којима Агенција располаже). Са друге стране, „Телеком Србија“ а.д. није присутан у 500 хиљада, већ у значајно већем броју прикључака (када је технички потенцијал за пружање услуге у питању). Приближно 500 хиљада је укупан број ADSL прикључака где контролу над укупном инфраструктуром поседује „Телеком Србија“ а.д. било да је реч о велепродаји или малопродаји овог вида широкопојасног приступа. Када је технолошка супериорност одређених стандарда у питању, ради се о технолошким променама на дужи рок. У складу са тим, остаје могућност израде нове анализе и пре истека законског рока од три године.

У вези примедба „Телеком Србија“ а.д. којима се тврди да постоји несигурност оператора који се предлаже за оператора са ЗТС у погледу садржаја обавеза које су предмет изјашњења, Агенција констатује да су пажљиво оцењени наводи оператора који су деклараторне природе, правно неутемељени и без достављених доказа. Анализирајући наводе оператора везане за садржај стандардне понуде у Извештају о анализи релевантног тржишта и Правилника о минималном садржају, нивоу детаљности и начину објављивања стандардних понуда („Службени гласник РС“, број 70/11) Агенција закључује да нема међусобне неусклађености.

У вези навода „Телеком Србија“ а.д. који се односе на непримерено наметање већег броја обавеза оператору са ЗТС, Агенција констатује да је нејасно у ком делу „Телеком Србија“ а.д. сматра да је број обавеза које су му одређене као оператору са ЗТС непримерен. Ово пре свега, из разлога, што је одредбом члана 62. став 2. Закона прописано да се предметним решењем оператору са ЗТС одређује најмање једна обавеза која је прописана одредбом члана 63. Закона, при чему није прописан максималан број обавеза које се могу одредити оператору са ЗТС. Агенција сматра да су обавезе које су одређене неопходне за развој делотворне конкуренције и несметано пружање услуге широкопојасног приступа и да су у складу са Законом,

као и праксом регулаторних тела у окружењу. Даље, Агенција на основу резултата анализе, сматра да ово тржиште представља класичан случај постојања оператора са ЗТС. Све наведене обавезе оператора са ЗТС су предвиђене у циљу спречавања злоупотребе доминантног положаја на тржишту као и стварања предвидивог пословног амбијента за операторе. Нивои преузимања саобраћаја за које је предвиђена обавеза пружања услуге јесу наведени у овом смислу. Што се параметара квалитета сервиса тиче, они су предвиђени ради свеобухватнијег увида у ефекте регулације. Обавеза да услуга базирана на FTTx концепту не може да се нуди на малопродајном нивоу пре истека рока од 3 месеца од почетка пружања ове услуге на veleпродајном нивоу је резултат јавне расправе где је у складу са примедбама „Телеком Србија“ а.д. овај рок скраћен са шест месеци на три месеца, што је окарактерисано као разуман рок. Приступ путем кабловских мрежа је идентификован као технички супститут док је географска распрострањеност дата само као потенцијални ограничавајући фактор. Ово је наведено као ставка на малопродајном тржишту, док су у анализи veleпродајног тржишта, које је и предмет регулације, разматрани и параметри који се тичу кабловског приступа као супститута.

Одговарајући на примедбе „Телеком Србија“ а.д. да би Извештај о извршеној анализи тржишта подложних регулацији морао да се заснива на постојећим подацима, Агенција истиче да је израда анализе вишемесечни процес и не заснива се на тренутним подацима већ на подацима који представљају пресек у одређеном временском периоду, као и на процени будућег развоја тржишта. Спровођење процеса анализе је законска обавеза Агенције, и иста захтева одређени временски период. Анализа тржишта широкопојасног приступа базирана је на подацима које су доставили оператори, за период 2007-2009. године и првих шест месеци 2010. године. Агенција је поступак анализе започела у другој половини 2010. године и у складу са тим је анализиран претходни период. Законом је утврђена обавеза Агенције да једном у три године врши анализу релевантних тржишта, а по потреби и раније. Агенција сматра да Извештај о анализи релевантног тржишта, као резултат извршене анализе тржишта, у потпуности одсликава ситуацију на посматраном тржишту, поготово уколико се узме у обзир тржишни утицај одређеног оператора као и перспективе даљег развоја посматране услуге. Агенција не искључује могућност израде нове анализе veleпродајног тржишта широкопојасног приступа и у периоду краћем од три године који је дефинисан Законом.

У вези навода „Телеком Србија“ а.д. да Извештај у опредељивању одређених обавеза одређује примену неважећег општег акта РАТЕЛ-а, Агенција истиче да је даном ступања на снагу Правилника о примени трошковног принципа, одвојених рачуна и извештавању од стране оператора са значајном тржишном снагом у области електронских комуникација („Службени гласник РС“, број 52/11) престао је да важи Правилник о примени трошковног принципа, одвојених рачуна и извештавању од стране телекомуникационих оператора са значајним тржишним уделом („Службени гласник РС“, број 103/08), чиме је обезбеђен правни континуитет у подзаконском регулисању ове материје. Извештај о анализи

релевантног тржишта неспорно представља чињеничну грађу за доношење решења у овој управној ствари, али утврђене обавезе се одређују и примењују у складу са позитивно-правним прописима и овим решењем.

Даље, анализирајући наводе „Телеком Србија“ а.д. да предложено проглашење „Телеком Србија“ а.д. за оператора са ЗТС на чак 8 од 9 тржишта изискује значајне додатне трошкове и нове процедуре и захтева одређивање примереног рока за пуну примену наметнутих обавеза, Агенција сматра да је поступак анализе тржишта спроведен у складу са Законом и одговарајућим регулаторним оквиром ЕУ. Чињеница да на већини тржишта, која су у складу са Законом и смерницама ЕУ, „Телеком Србија“ а.д. има доминантан положај, ни у ком смислу не може да утиче на исход сваке од анализа тржишта појединачно, те на прописивање одговарајућих регулаторних обавеза у циљу либерализације тржишта. Такође, у прилог својој тврдњи у остављеном року за изјашњење „Телеком Србија“ а.д. није доставио ниједан релевантан доказ, нити анализу. Агенција је утврдила рок и дужину рока, сагласно Закону, само за сачињавање и објављивање стандардне понуде. Ниједном одредбом Закона није прописано дискреционо овлашћење Агенције да у појединачном акту, односно предметном решењу о одређивању оператора са ЗТС и обавеза које он има на релевантном тржишту, одређује одложне рокове, или одлаже почетак примене решења.

Агенција је оценила и ПРЕДЛОГ „Телеком Србија“ а.д. у форми у којој је дат у предметном изјашњењу и имајући у виду да исти представља резиме већ изнетих примедби, Агенција у целости остаје при ставовима из овог акта.

Ово решење донето је основу сагледавања свих чињеница и доказа, поступајући у целости по правном схватању надлежног суда, као и примедбама у погледу поступка које су изнете у пресуди Управног суда број: 21 У. 2253/13 од 22.05.2015. године.

Надлежност Агенције да одлучује о правима и обавезама оператора и корисника прописана је одредбом члана 8. став 1. тачка 2) Закона.

Одредбом члана 22. Закона регулисано је одлучивање о правима и обавезама оператора и корисника, односно, између осталог, прописано је да Агенција, о правима и обавезама оператора и корисника из овог Закона, одлучује решењем које доноси директор Агенције.

Узимајући у обзир напред наведено, одлучено је као у диспозитиву овог решења.

Ово решење је коначно сагласно члану 22. став 4. Закона.

Упутство о правном средству: Против овог решења може се тужбом покренути управни спор пред Управним судом, у року од 30 дана од дана његовог достављања.

 ДИРЕКТОР
др Милан Јанковић

Достављено:

-Предузећу за телекомуникације „Телеком Србија“
а.д.